

2016 – 5

HOLLANDS Maandblad

J.M.A. Biesheuvel • Max Niematz • F. Starik
Wytske Versteeg • Mark Boog • Philip Huff

Ronald Havenaar * Du Perron, Camus en wij

HOLLANDS Maandblad

INHOUD NO. 5 – 2016

acht-en-vijftigste jaargang • nummer 822
mei 2016

Opgericht in 1959 door K.L. Poll.

www.hollandsmaandblad.nl

Redactioneel – Deze maand

Ronald Havenaar – Du Perron, Camus en wij

Philip Huff – Ze zijn er allemaal bij

J.M.A. Biesheuvel – Mopje

Wyske Versteeg – Da capo

Jos Versteegen – Gedichten

Fredie Beckmans – Ik schrijf voor mijn plezier

Jabik Veenbaas – Gedichten

Max Niematz – Komt er al wat, meneer?

Jack Druppers – Hand in het vuur

Frederik Philip Kuethe – Pas de deux met Franco

Mark Boog – Gedichten

Frans Stüger – Vijverplaque

F. Starik – Verbeeld je niks

Tekeningen Arthur Kempenaar

Auteurs in dit nummer

Colofon

Deze maand

Er zijn maanden die zo rijk gevuld zijn met eigentijds geestesleven dat men slechts in ademloze bewondering kan toekijken hoe de kelk der beschaving elke dag opnieuw schuimend overloopt van culturele overdaad. Deze maand was zo'n maand. Zwanger van intellectuele verfijning is nog het minste wat men ervan kan zeggen. *'As full of spirit as the month of May,'* dichtte Shakespeare niet voor niets, en dat was nog voordat het Eurovisie songfestival 4,2 miljoen landgenoten aan de buis kluisterde, voordat *NRC Handelsblad* twee pagina's van de opiniebijlage inruimde voor wijsgerige duiding van het feit dat Ajax het voetbalkampioenschap misliep, voordat premier Mark Rutte uitgedost met glitterbretels mee hoste tijdens het concert van het zanggezelschap De Toppers, en voordat er 50.000 klachten binnenkwamen bij het Landelijk Aktie Komitee Scholieren (LAKS) over het vwo-eindexamen Nederlands.

Waarschijnlijk meer nog dan de glitterbretels is vooral dat laatste gegeven relevant om de rijkdom van ons tijdsgewricht te begrijpen. En dan bedoel ik misschien vooral de rijkdom die zorgde voor al de smartphones waarmee de scholieren hun bezwaren deponeerden (wel 500 stuks per minuut), en niet zozeer de aard van hun grieven. Die kwamen erop neer dat het examen Nederlands 'te lang' en 'te moeilijk' was. Wie denkt dat het toch aardig was van de examinerende instanties om de vwo-scholieren te zien als competent en onverschrokken genoeg om een lang en moeilijk examen te maken, mist de grote lijn. Al sinds jaar en dag gaan de meeste klachten van scholieren immers over het eindexamen Nederlands. En dan betreffen ze niet het feit dat bij de beoordeling op havo en vwo spelling en grammatica helemaal niet mee mogen tellen, want dat is volgens het Landelijk Aktie Komitee Scholieren slechts logisch. 'Als de vaardigheid lezen wordt getoetst, is het prettig als mensen

niet ook nog eens op spelling hoeven te letten,' is hieromtrent de officiële beleidslijn.

Zelfs wanneer men voorbijgaat aan het feit dat ook universiteiten tegenwoordig steeds meer gebukt gaan onder een tot tsunami-omvang aanzwellende klachtenstroom van studenten (hoewel voor Alma Mater spelling en grammatica evenmin zwaar tellen), heeft deze bloesem maand toch een interessant leermoment doen ontluiken. De cocktail van cultureel raffinement die ons tot de boordenknoop reikte, werpt immers bovenal licht op een kwestie die door de Koninklijke Akademie der Wetenschappen en het Centraal Bureau voor de Statistiek unisono is uitgeroepen tot urgent maatschappelijk vraagstuk. Ik doel dan op wat in de politiek huiverend wordt benoemd als 'de nieuwe vormen van ongelijkheid'. Dat is trouwens dezelfde politiek die voornemens is de techniekopleidingen op het vmbo vanaf volgend jaar 10 tot 15 procent minder financiering te geven en universitaire studenten meer inspraakmacht.

Hier past een eerbiedig zwijgen. Ongelijkheid is een complex onderwerp, dat verstrengeld is tussen de vaststelling dat ongelijkheid voor gelijken onaanvaardbaar is en gelijkheid voor ongelijken onwenselijk. Maar misschien het meest ondraaglijk is de zelfbescherming die ten grondslag ligt aan de klaagcultuur van de geprivilegieerde bovenklasse. Of zeg ik nu iets dat 'te moeilijk' is? – BB

Du Perron, Camus en wij

door Ronald Havenaar

‘Een mannetje alleen’, dat leek de schrijver Eddy du Perron (1899-1940) in 1930 een goede titel voor het eerste deel van zijn grote, onvoltooid gebleven project van samenhangende verhalen, novellen en romans dat hij de titel ‘De onzekeren’ had gegeven. Het moest de bekroning van zijn schrijverschap worden, maar vijf jaar later kwamen alle plannen in de schaduw te staan van zijn belangrijkste boek, *Het land van herkomst*. Dat ‘mannetje’ en die ‘onzekeren’ had Du Perron toen op een zijspoor geparkeerd, hoewel beide titels heel geschikt waren geweest voor deze even autobiografische als essayistische roman. Ongewisheid is in *Land van herkomst* immers de dominante emotie van hoofdpersoon Arthur Ducroo. De economische crisis heeft de bodem onder zijn bestaan weggeslagen. Hij voorziet dat Europa op oorlog aankoerst en hij vraagt zich af aan welk anker hij zich nog kan vastklampen.

Hoewel Willem Frederik Hermans mopperde dat *Het land van herkomst* dermate veel verschillende dingen aan de orde stelt, dat het boek ‘als totaliteit’ niets meer uitdrukt, staat het werk ruim tachtig jaar na verschijning nog pal overeind als een der belangrijkste, zo niet de belangrijkste ‘modernistische’ roman in de Nederlandse literatuur. De stijl is direct en zonder opsmuk, je hoort de schrijver praten, alsof hij je rechtstreeks aanspreekt. De besognes van Ducroo, dit allenige mannetje, zijn de ingrediënten van een veelvormig universum waarin je als lezer wordt meegezogen.

Het boek beschrijft heel precies hoe de hoofdpersoon het deprimeerende gevoel dat hij wordt vermalen door de chaos van de actualiteit op afstand probeert te houden. Zijn strijdbaarheid, de overtuiging dat men altijd moet doorgaan, ontleent hij aan een vast geloof in de waarde van zijn ‘ik’. Wat de kern van zijn individualiteit is, wordt naar zijn eigen idee

vooral bepaald door zijn jeugdherinneringen. Hoewel het boek meandert tussen Nederlands-Indië en Parijs, vormt Ducroo's even liefdevolle als indringende verhaal over zijn ervaringen in de Oost, als kind en als jongeman, de ruggengraat van *Het land van herkomst*. In het slothoofdstuk komt hij tot de conclusie dat ook in de benarde omstandigheden van zijn tijd pessimisme alleen niet voldoet: 'Na alle wroeten zie ik één wijsheid: zolang men leeft, te leven volgens de eigen aard en alsof men toch de ruimte voor zich had, met alle nieuwsgierigheid en hoop...'

lees meer in het nieuwe nummer

Ze zijn er allemaal bij

door Philip Huff

Zevende verdieping, uitzicht op het Gooimeer. Fineerparket, halfgesloten gordijnen, een kat ligt stil in het licht van de winterzon. In het midden een openhaard. Zo'n hypermoderne. Daaromheen een bank en twee grote stoelen. Naast de bank een kleine ronde tafel met een designlamp en wat tijdschriften: *Country Home Interiors*, *House & Garden*, *Psychologie Magazine*. Op het bovenste tijdschrift een glas. Even leeg als de kamer. De hoge ramen kijken uit over het water. Aan een blinde muur van het appartement vier schilderijen. Olieverf. Portretten van kinderen: een jongen en twee meisjes. De jongste van de twee dochters heeft krullen. De jongen draagt een bril.

Het is later nu, avond. De lucht is dichtgetrokken. In een van de twee stoelen zit een man. Beige broek, wit overhemd, rode trui. Een jaar of vijfenzestig: dunner wordend, grijs haar dat hij 's ochtends strak naar achteren kamt. Sommige delen van zijn gezicht zien er nog jong uit: zijn ogen; zijn ongerimpelde voorhoofd. Hij bladert door een tijdschrift, een leesbril op de punt van zijn neus. Zijn naam is Hans. Tegenover hem zit een vrouw, zijn vrouw. Lucia. Luus, zegt hij vaak. Ze leest een boek.

‘Wat een prachtig schip,’ zegt hij, en hij houdt het tijdschrift in zijn handen omhoog. ‘Zoiets zouden wij ook moeten hebben. Gewoon opstappen, het zeil hijsen en wegwezen. Van Marseille naar Sardinië. Van Sardinië naar Sicilië. En van Sicilië naar Turkije.’

De vrouw legt een hand op de bladzijde die ze aan het lezen is. Ze kijkt op. Ze heeft dik grijs haar en draagt lakschoenen, dunne witte sokken. De contouren van haar enkels zijn duidelijk zichtbaar. ‘En waar wilde je dan heengaan in Turkije?’

De man maakt een onbestemd gebaar met zijn handen: ‘Gewoon,

naar wat van die plaatsjes daar. Op een Grieks eiland aansturen en dan verder. Hoe heette die baai ook alweer waar we met Paul en Cynthia waren? Toen de kinderen nog jong waren? Met dat mannetje met die slechte tanden en die schipperspet op z'n kop. En dat oude amfitheater.'

De man zoekt naar de naam, maar vindt niets. Hij ziet alleen de lange steiger van de brug voor zich, de weg omhoog; het zeewater dat van bovenop de berg in de middagzon op aluminium leek.

'Jezus,' zegt hij. 'Wat word ik slecht in namen.'

Hij schudt zijn hoofd en neemt zijn bril af. Op zijn neusbrug staat een rode, omgekeerde V.

'Knidos,' zegt zijn vrouw. 'Maar dat was geen eiland, Hans. En dat mannetje heette Hoppa.'

'Knidos, ja. Precies. De hele dag in de zon zitten, met de boot bezig zijn. Doorvaren naar weet ik veel waar. De Dodekanesos. Hier gaat het weer de hele winter regenen.'

'En al die vluchtelingen dan? Heb jij daar zin in?'

'Die blijven daar niet. Die komen hierheen.'

lees meer in het nieuwe nummer

Da capo

door Wytiske Versteeg

Venetië stinkt, een geur van ontbinding die er in zijn herinnering niet was.

‘Je rok zat hoger toen, een beetje scheef.’

Ze lacht ongemakkelijk, maar gehoorzaamt. Sjort wat aan de zoom van het kledingstuk.

‘Tets hoger nog.’

Hij draait aan de lens, ziet hoe ze dichterbij komt en weer kleiner wordt. Zweet loopt in straaltjes over zijn gezicht. Zijn knieën kraken als hij hurkt op de ongelijkmatige stenen en de camera op haar richt. Het is nu zeventien jaar geleden. Hij at een ijsje, zij was verdwaald. Hij woonde in Venetië, weliswaar tijdelijk, maar hij kende de stad goed genoeg om haar de weg te wijzen. Ze was vijftien jaar jonger dan hij en had net eindexamen gedaan, terwijl hij artist-in-residence was aan een inmiddels al lang opgeheven instituut. Hij herhaalde die woorden graag, artist-in-residence. Hij zei het tegen alle meisjes die hij probeerde te versieren, doorgaans zonder succes. Hij zei het des te vaker omdat hij, drieëndertig toen, twijfelde aan zichzelf, aan de kunst en aan zijn plaats daarin.

De avond van hun ontmoeting waren ze de kade afgelopen, voorbij het park met de paviljoens van de Biënnale, helemaal tot aan het Parco della Rimembranze. Venetianen noemen het hier Pineta di Sant’Elena, had hij gezegd om haar te imponeren. Ze hadden naast elkaar staan kijken naar de cruiseschepen die traag voorbij kwamen, donkere gevaartes tegen een zwarte achtergrond. Hij dacht de hele tijd aan de Titanic, de mensen op het dek waren niet meer dan silhouetten. Over het water klonken flarden verwaaide muziek; ongetwijfeld werd er ergens gedanst toen ze elkaar omhelsden. Ze was zo klein, bijna een kind in zijn armen.

Vanochtend was hij het hotel ontvlucht voordat zij wakker werd, zo vroeg dat het nog schemerde. Dit was de beste tijd in deze stad, die niet bestond, niet echt: dit was de tijd waarin de straten werden geveegd, de vis verkocht, het vuilnis opgehaald. Hij had als een gek door de straten gelopen zonder te weten waar hij heen ging. Pas toen de pijn in zijn borstkas ondraaglijk werd, was hij gestopt, leunde tegen een blinde muur om bij te komen. In het water beneden hem lag een dode duif. De boten die voorbijkwamen, maakten golven waardoor het dier tegen de lage trappen botste, een traag en ritmisch wiegen waar hij lang naar bleef kijken.

lees meer in het nieuwe nummer

Ik schrijf voor mijn plezier

door Fredie Beckmans

De Nederlandse Vereniging van Zeeschilders, daar wilde ik jaren geleden nou graag lid van worden. Ter ballotage moest ik wat opsturen. Ik heb toen een paar van mijn op groot formaat en ter plekke in de haven van Amsterdam geschilderde cruiseschepen ingeleverd. De afwijzing mocht er zijn. Zeeschilders winden er geen doekjes om. Te obsessief, stond er, enkel en alleen cruiseschepen, te weinig water en dat droop ook nog eens, het leek wel direct van de doeken op de grond te vallen. Dat ik een hofschilder van onze vorige koningin was geweest, mocht ook al niet bijdragen aan mijn welkom.

Toen ik dit een week later vertelde aan de directeur van de net geopende nieuwe Passagiers Terminal Amsterdam, vroeg hij of ik geen zin had om daar mijn werk te laten zien. De Nederlandse Vereniging van Zeeschilders had daar ook graag willen exposeren, maar die kon wel een jaartje wachten. Hij heeft toen ook een van de afgewezen doeken van me aangeschaft. Voor boven zijn bureau.

De Nederlandsquarellisten Vereniging, daar ben ik vorige week lid van geworden. Niet afgewezen. Jammer. Ik leef van afgewezen worden. Het sterkt me in mijn vastberadenheid door te gaan als kunstschilder.

Tussen het schilderen door, schrijf ik. Voor mijn plezier nog wel. Ik doe niet eens moeite afgewezen te worden. Nou ja, schilderen en tekenen is het enige wat ik kan, naast worsten maken. Maar een schilderij moet ook drogen en dan wil je toch wat om handen hebben. En om de wachttijd te overbruggen, begin ik tegenwoordig steeds minder vaak met drinken en steeds vaker met schrijven.

Mijn plezier in schrijfsels is niet vanzelf gekomen. Op de lagere school moesten we ooit een gedicht uit ons hoofd leren. Vier regels slechts en als dat gelukt was, mocht je tekenen. Al snel was iedereen aan

het tekenen, maar ik zat daar nog steeds te worstelen met de wielewaal en dat iedereen naar buiten moest, zingen en allemaal. Ik was tien en kreeg die vier versregels niet onder de knie. Wat kon mij dat gedicht schelen, ik wilde tekenen! De leraar kwam naar me toe en vroeg mij waarom het niet lukte. Ik vertelde hem dat ik vanochtend al had getekend, voor het ontbijt, en dat ik vanmiddag na school thuis zou gaan schilderen. Ik was met een olieverfschilderij bezig, een berkenboom bij een meertje. Dat hield me van de straat. De witte bast van een berkenboom is een dankbare oefening in de schilderkunst. Ik hoefde niet zo nodig te tekenen, dus wat kon mij dat gedicht schelen. Nou dat had ik beter niet kunnen zeggen. Pak je strafwerkschrift maar. Vier bladzijden 'Ik mag niet tekenen'.

Ik mag niet tekenen, ik mag niet tekenen, ik mag niet tekenen... Na een halve bladzijde begonnen de tranen te vloeien. Zachtjes en warm langs mijn neus drupten ze op mijn met kroontjespen geschreven strafwerk. De meester kwam langs en vroeg wat dat voor een smeerboel was. Ik haalde het snot in mijn neus op en zei: Ik ben aan het schilderen met mijn tranen, schilderen is het enige dat ik kan. Hij scheurde de bladzijde uit mijn schrift. Begin maar opnieuw. *Ik mag niet tekenen.* U begrijpt: ik heb niet altijd voor mijn plezier geschreven.

lees meer in het nieuwe nummer

Hand in het vuur

door Jack Druppers

‘Discrimineert u weleens?’ vroeg de psycholoog. ‘Jazeker,’ antwoordde ik resoluut. ‘Iedereen heeft voorkeuren, en ook ik ontkom er niet aan om hierbij soms mensen te benadelen.’ Ik had mij voorbereid op dit gesprek en ik wist dat als ik op deze vraag ontkennend zou reageren, er prompt een vervolgvraag zou komen. Iets als: ‘U loopt op straat en er suist vanachter een baksteen rakelings langs uw hoofd. U draait zich om en ziet twee mensen wegrennen. Een man in een driedelig grijs kostuum met een chique aktetas rent de ene kant op en een jonge Marokkaanse puber met opgeschoren haar gekleed in een bomberjack en witte sportschoenen rent de andere kant op. Wie gaat u achterna?’ Die vraag werd mij dus niet gesteld, maar ook hierop zou ik naar waarheid hebben geantwoord. Ik zou hebben gezegd dat ik de Noord-Afrikaanse jongen achterna gegaan zou zijn. Waarom? Omdat vanuit mijn referentiekader het aannemelijker is dat een puber een steen naar een agent gooit dan een man in driedelig grijs met een aktetas. Het hoeft geen correcte aanname te zijn, maar als je in een dergelijke situatie een snelle keuze moet je maken, is je referentiekader het enige wat je hebt.

Deze psychologische test speelde zich 25 jaar geleden af in het LSO¹, het Landelijk Selectie- en Onderwijsinstituut Politie te Hilversum en was onderdeel van mijn sollicitatie bij de Gemeentepolitie Rotterdam. Ik moest eraan terugdenken toen ik onlangs in een landelijk dagblad een artikel las over ‘etnisch profileren’ bij de politie. In het stuk werd het onderzoek van Amnesty International genoemd waarin wordt gesteld dat de Nederlandse politie zich ‘stelselmatig’ schuldig maakt aan etnisch profileren. Vorsers van het Onderzoeksprogramma Politie en Wetenschap waren het niet eens met deze bevindingen en ook onderzoekers van de Universiteit Leiden keerden zich tegen de conclusie

van Amnesty. Dat Leidse onderzoek ligt nu zelf onder vuur en in elk geval was cultureel antropoloog (en luis-in-de-pels van de politieacademie) Sinan Cankaya het wel eens met Amnesty. Volgens hem gaan Nederlandse agenten met een 'selectieprofiel' de straat op. En enige tijd geleden riep rapper en docent Gideon Everduim (bij fans bekend als Gikkels uit de Bijlmer) tijdens een debat in de Balie te Amsterdam (met onder anderen hoofdcommissaris Pieter-Jaap Aalbersberg) dat de politie 'bewust wordt opgezet' tegen jongeren van minderheden en dat er dus sprake is van 'institutioneel racisme'.

Tsja, het feit dat ik 25 jaar rondloop binnen het politiebedrijf, wil natuurlijk niet zeggen dat ik de wijsheid in pacht heb inzake dit onderwerp. Misschien juist wel niet, maar stelselmatige discriminatie of bewust etnisch profileren bij de politie, laat staan 'institutioneel racisme', herken ik geenszins. Op alle plekken waar ik in de afgelopen kwart eeuw heb gewerkt (Rotterdam, Utrecht en Amsterdam), hebben mijn superieuren altijd gehamerd op Artikel 1 van de Grondwet (het gelijkheidsbeginsel en discriminatieverbod), op het respecteren van ieder individu en op de gevaren van beroepsdeformatie. Ik heb heel wat collega's de laan uit zien vliegen die dit aan de dienstlaars laptten. Natuurlijk komt discriminatie binnen de politie voor, maar niet stelselmatig en al zeker niet gestuurd.

lees meer in het nieuwe nummer

Pas de deux met Franco

door Frederik Philip Kuethe

Op 20 november 1975, de sterfdag van Francisco Paulino Hermenegildo Teódulo Franco y Bahamonde Salgado Pardo, beter bekend als generalissimo Franco, hing er een flets licht over Barcelona. Twee dagen eerder was ik hierheen gereisd vanuit Hare Majesteits ambassade te Madrid. Mijn officiële doel was het houden van politieke consultaties met een brede waaier van Catalaanse opposanten tegen het regime van de Spaanse dictator en mijn iets minder officiële doel was het bewijzen van de laatste eer aan Juan Palach, een kleine maar dappere sociaal-democraat die eerder die week was gestorven. Zoals iedereen sinds het overlijden van Johan Cruijff weer weet, is de kloof tussen Madrid en Barcelona groot: Catalonië is de streek die in de Burgeroorlog tot het laatst, het voorjaar van 1939, heeft stand gehouden tegen de falangisten en bleef samen met het Baskenland de Spaanse regio waar men altijd een stuk minder enthousiast is geweest over El Caudillo dan in de rest van het land.

Die twintigste november vernam ik in mijn hotelkamer aan de Paseo de Gracia via de televisie het nieuws dat Franco om 05.20 uur was gestorven in de Clinica de La Paz te Madrid. Het was een doodstrijd van maanden geweest. Onder zijn trouwe aanhangers, die zich al die tijd elke ochtend omstreeks zes uur voor de kliniek verzamelden, had het geloof postgevat dat Franco zo niet onsterfelijk dan toch wel ‘onsterfbaar’ was. De voorafgaande weken had ik mij geregeld onder hen begeven en stelde dan altijd dezelfde vraag: ‘Waarom staan jullie hier?’ Een rijzige, mooie vrouw uit Extramadura gaf het antwoord dat mij is bijgebleven: ‘Hij heeft ons schoenen gegeven.’ Dit leerde mij dat het een Nederlands fabeltje was dat falangistische vrouwen niet mooi kunnen zijn. Het leerde mij ook dat zelfs een sterfgeval kan ontaarden in een

opera bouffe. Franco's eindeloze sterfbed was daarvan een voorbeeld. Het begon er al mee dat zijn schoonzoon, markies de Villaverde, de man van Franco's enige dochter Carmencita, deel uitmaakte van het medisch team. Er gingen sterke geruchten dat hij de behandeling rekte of zelfs de dood verzweg om het familiefortuin veilig naar Zwitserland te krijgen.

Mijn Catalaanse vrienden hadden die ochtend een werkontbijt gepland. Na enige aarzeling werd besloten om dat toch maar door te laten gaan. Het viel mij op dat de twee vertegenwoordigers van de PSUC, de Catalaanse communisten, een zwarte das hadden omgeknoopt. Spoedig begreep ik dat dit een kwestie van weloverwogen mimicry was; niemand wilde ook maar enigszins opvallen te midden van de officiële rouw.

Toen ik rond het middaguur terugvloog naar Madrid, leek het land in grote rust gedompeld. De televisietoestellen in het restaurant van het vliegveld lieten steeds weer de beelden zien van een huilerige premier Arias Navarro, vleermuiskop met snor, die de bevolking op de hoogte stelt van het nieuws: 'Españoles, Franco ha muerto.' Dat koning Juan Carlos, die twee dagen later het nieuwe staatshoofd werd, deze falangistische meeloper nog meer dan een half jaar als regeringsleider zou aanhouden (zulks tot onze grote teleurstelling) wisten wij toen nog niet.

lees meer in het nieuwe nummer

Verbeeld je niks

door F. Starik

Vanmorgen, onder de douche, bedacht ik dat Wim en ik elkaar nooit hebben aangeraakt. Dat is in onze kringen tamelijk ongebruikelijk. Dichters begroeten elkaar doorgaans nogal omslachtig. Voor de een maak je een buiging, een volgende wordt omhelsd en langdurig op de schouders geklopt, een derde wil kussen. Wij schudden niet eens handen. Kwamen we elkaar tegen op festivals, bij optredens, op presentaties, en ik stond helemaal in de theatermodus, luidruchtig en uitbundig links en rechts groetend, kwinkslag hier, grapje daar, dan kwam er uit Wim alleen een welgemeend: stel je toch niet zo aan Frank. Hij is me altijd Frank blijven noemen. Van dat nuffige gedoe dat je eigenlijk F. moest zeggen, trok hij zich niets aan.

Voordat we zover waren, woonden we al jaren bij elkaar in de buurt. Toen ik mijn intrek in mijn huidige woning nam, in 1998, bewoonde hij met zijn gezin een klein benedenhuis iets verderop. We kenden elkaar wel, ik had een paar keer bij Music Hall mogen optreden, op dinsdagavond, live radio met publiek vanuit Studio Desmet. Dat was voor een marginale dichter zo ongeveer het hoogst haalbare, de hemel. Dat was radio waar je zelf graag naar luisterde. Ik zag huizenhoog op tegen de beide Wimmen. Andere Wim was de aardigste. Voor eerste Wim was ik een beetje bang. Hij kwam altijd met een theorie op de proppen, en als hij dan gaandeweg merkte dat mijn blik glazig werd, vroeg hij: 'Volg je me nog?' En dan zei ik haastig ja, ja hoor. En dan kletste hij verder, waarbij er volledige aandacht geveinsd moest worden. Dat was niet gemakkelijk. Ik gaf hem dan maar gelijk, om ervan af te wezen.

En toen kwam die zomer, vermoedelijk rond de millennium-wende, dat hij met zijn gezin zou verhuizen en de zomer noodgedwongen op de

camping doorbracht, het ene huis al leeg opgeleverd, het andere huis nog niet af. Op Bakkum, waar wij des zomers dikwijls zaten met ons bleekneusje. Bijna dagelijks kwamen we elkaar tegen, scharrelend over de camping. En dan begon Wim een praatje. Nu geen theorieën meer, of veel minder, maar gewone, huiselijke praatjes. Ook daar moest ik aan wennen. Dat hij zoveel tijd voor me nam. En dat hij zo verbijsterend openhartig sprak. Dat hij me vroeg wat ik van die en die dichter vond. 'Kan jou dat nou schelen,' dacht ik, 'dat doet toch niks ter zake.' Maar hij luisterde aandachtig, en legde vervolgens uit hoe het volgens hem wel zat.

lees meer in het nieuwe nummer

Auteurs in dit nummer

FREDIE BECKMANS (1956) – Schilder, voordrachtskunstenaar, voorzitter van de Worstclub, ex-wereldkampioen kookperformance. Winnaar Hollands Maandblad Schrijversbeurs 2006-2007 (*Essayistiek*).

J.M.A. BIESHEUVEL (1939) – Schrijver. Publiceerde talrijke verhalenbundels. In 2007 ontving hij voor zijn gehele oeuvre de P.C. Hooft-prijs. In 2008 verscheen in drie delen zijn *Verzameld werk*. In 2015 verscheen *Brief aan Vader*, een keuze uit eigen werk, aangevuld met niet eerder gepubliceerde verhalen.

MARK BOOG (1970) – Publiceerde talrijke romans en dichtbundels. Werd in 2001 bekroond met de C. Buddingh'-prijs en in 2006 met de VSB-Poëzieprijs. Meest recent verschenen de poëziebundel *Maar zingend* (2013) en de roman in verzen *De rotonde* (2015). Zie: <http://boogblog.wordpress.com>.

JACK DRUPPERS (1962) – Wijkagent & inspecteur van politie te Amsterdam. Is ook actief als acteur. Publiceerde eerder in het politievakblad *Blauw* en als 'korpsblogger'. Voor zijn project 'Politiekids' ontving hij de LPB Award voor het beste buurtproject en werd hij genomineerd voor de Hein Roethofprijs.

RONALD HAVENAAR (1950) – Was als historicus verbonden aan de Universiteit van Amsterdam. Publiceerde o.m. *De tocht naar het onbekende; Het politieke denken van Jacques de Kadt* (1990), en *Babyboomboek* (2015). Momenteel werkt hij aan een boek over E. du Perron en de crisistijd 1930-1940.

PHILIP HUFF (1984) – Debuteerde in 2009 met de roman *Dagen van gras*, waarna onder meer de romans *Niemand in de stad* (2012) en *Boek van de doden* (2014) volgden. Ontving de Hollands Maandblad Schrijversbeurs 2010-2011 (*proza*). In 2015 verscheen de essaybundel *Het verdriet van anderen*.

ARTHUR KEMPENAAR (1952) – Schilder en beeldhouwer, alsook docent beeldende kunst aan de Gerrit Rietveld Academie en bestuurslid / curator van de Vishal te Haarlem. Zie: www.arthurkempenaar.nl.

FREDERIK PHILIP KUETHE (1942) – Werd na een loopbaan in de Diplomatieke Dienst (1970-1985) journalist bij *Elsevier*. Publiceerde de roman *De Zaakgelastigde* (1994) en met René van Rijckevorsel *Verre Vrienden* (1997). In 2013 verscheen zijn *De eeuwige drenkeling – en andere waargebeurde verhalen*.

MAX NIEMATZ (1942) – Schrijver en dichter. Publiceerde o.m. de dichtbundel *Zielsvrienden* (1991) en diverse romans, zoals *Zeven dagen oud brood* (2010) en *In de schaduw van toekomstige rampen* (2012).

F. STARIK (1958) – Dichter, kunstenaar, zanger, schrijver. Publiceerde vele dichtbundels, zoals *Victoria, of het Ministerie van Liefde, Zorg en Dood* (2009), *De gastpeler* (2010), *Door* (2013) en *Staat* (2015), alsook de romans *De gastpeler* (2009) en *Moeder doen; een lied van liefde, zorg en ouderdom* (2013).

FRANS STÜGER (1946) – Debuteerde in 1975 met de roman *De gedachte*; daarna verschenen o.m. de romans *Sporen in de winter* (2001), *Weerloos* (2003) en *Een jaar uit het leven van Hugo Zandsteen* (2010).

JABIK VEENBAAS (1959) – Dichter, filosoof en vertaler. Hij publiceerde tot nu toe zes dichtbundels, met als recentste *Mijn vader bad* (2015). In 2013 verscheen zijn *De Verlichting als kraamkamer*, een studie over het tijdperk van de Verlichting die werd genomineerd voor de Socrates Wisselbeker 2014.

WYTSKE VERSTEEG (1983) – Werkt als politicologe aan een promotieonderzoek aan de Universiteit Twente. In 2012 verscheen haar roman *De Wezenlozen* (onderscheiden met de VrouwDebuutprijs). In 2013 volgde de roman *Boy* (winnaar BNG Bank Literatuurprijs 2014). In 2015 verscheen de roman *Quarantaine*.

JOS VERSTEEGEN (1956) – Publiceerde o.m. liedteksten en diverse dichtbundels, zoals *Voorgoed volmaakt* (1996), *Slapen bij een warme man* (2008) en *Zijn overbelden op jouw huid* (2010). In 2013 verscheen *De bliksem in je pen; Hoe schrijf je gedichten en liedjes*, een boek over het poëtisch ambacht.

HOLLANDS Maandblad

Redactie: Bastiaan Bommeljé

Redactieraad: Gerard van Emmerik, Beatrijs Ritsema en Willemijn Lindhout

Vormgeving: Steven Boland

Copyright: Auteursrecht voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door subsidie van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingfonds, thans Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Redactiesecretariaat: Hollands Maandblad • p/a Willem Fenengastraat 2-A • 1096 BN Amsterdam • Tel. 020-4213830 • info-hm@uitgeverijpodium.nl (niet voor kopij)

Bij ongevraagde bijdragen postzegels voor antwoord bijsluiten

Uitgevers: Uitgeverij Podium in samenwerking met Stichting Hollands Maandblad, Willem Fenengastraat 2-A • 1096 BN Amsterdam

Abonnementen: 12 nummers per kalenderjaar, prijs per jaargang € 75,00 • voor studenten € 57,50 Abonnementen die niet één maand voor afloop van de abonnementsperiode zijn opgezegd, worden automatisch verlengd

Opgave: S.P. Abonneservice • Postbus 105 • 2400 AC Alphen aan den Rijn.

Telefoon tijdens werkdagen van 9.00-17.00 uur: 0172-476085.

Een acceptgiro voor betaling volgt

Losse nummers: € 7,25 • dubbelnummers € 9,50 • Verkrijgbaar bij de boekhandel of door bestelling bij Uitgeverij Podium dan wel via www.hollandsmaandblad.nl – HollandsMaandblad@spabonneservice.nl